

VI. INFORMACJE

1. Kolokwium interdyscyplinarne „Credo in Deum ... w teologii i sztuce Kościołów chrześcijańskich”

W dniach 7 i 8 listopada 2008 r. odbyło się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim kolokwium interdyscyplinarne na temat „Credo in Deum ... w teologii i sztuce Kościołów chrześcijańskich” zorganizowane przez Katedrę Historii Sztuki Kościelnej KUL. W pierwszym dniu kolokwium po wprowadzeniu przez ks. prof. Ryszarda Knapieńskiego referaty wygłosili: ks. Czesław Krakowiak, *Symbol apostołski w liturgii Kościoła do i od Soboru Trydenckiego*, Beata Bodzioch, *Credo w księgach liturgiczno-muzycznych po Soborze Watykańskim II*, bp Julian Wojtkowski, *Skład Apostołski w Chrześcijańskim wyznaniu wiary katolickiej Stanisława Hozjusza*, Jan Słowiński, *Nauka Credo apostołorum w katechizmach katolickich w języku polskim od XVI do XVIII w.* i Gustaw Zemła, *Wyznanie wiary w mojej rzeźbie*. Po referatach miała miejsce dyskusja.

W dniu 8 listopada 2008 r. referaty wygłosili: Krzysztof Leśniewski, *Symbol wiary w liturgicznej tradycji Kościoła prawosławnego*, ks. Michał Janocha, *Credo w malarstwie ikonowym*, ks. Dariusz Chwastek, *Credo apostołorum w refleksji teologii ewangelickiej*, Jan Harasimowicz *Credo apostołskie w ewangelicko-luterańskiej katechetyce i sztuce kościelnej czasów nowożytnych*, ks. Sławomir Pawłowski, *Credo Pawła VI z perspektywy 40 lat i Symbol wiary w dialogach ekumenicznych*, ks. Ryszard Knapieński, *Trwanie tradycji średniowiecznej i nowatorstwo w ikonografii Credo okresu potrydenckiego aż po wiek XX*, Jolanta Talbierska, *Credo apostołorum w grafice europejskiej XVI-XVIII w.*, Małgorzata Smoraż Różycka, *Wyznanie wiary księżnej Gertrudy. Uwagi o sposobach wizualizacji dogmatów w sztuce średniowiecznej*, ks. Andrzej Witko, *Los Apostolados El Greca* i Aneta Kramiszewska, *Credo apostołorum w polichromii kościoła bernardynów w Skępem*. Także w drugim dniu obrad po referatach była dyskusja. Materiały tego kolokwium zostaną opublikowane.

2. Poprawiona edycja trzeciego wzorcowego wydania Mszału Rzymskiego

W połowie października 2008 r. ukazała się poprawiona edycja trzeciego wydania *Missalis Romani*. W poprawionej edycji dokonano kilku zmian i uzupełnień. Dekret Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów postanowił, że w *Ogólnym wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego* zmieniony został p. 149 mówiący o wymianiu imienia biskupa w Modlitwie eucharystycznej. W myśl tego dekretu nie będzie się umieszczać w mszale Modlitw eucharystycznych na Msze św. z udziałem dzieci. W mszale umieszczono trzy nowe formuły rozesłania wiernych na końcu Mszy św. (zob. dekret Stolicy Apostolskiej w tym numerze „Anamnesis” na str. 27-29).

Obecne wydanie *Missalis Romani* obejmuje 1309 stron (wydanie trzecie z 2002 r. miało 1318 stron). Wydanie poprawione posiada *Supplementum* (ss. 1271-1277). Znajdują się w nim nowe teksty modlitw Mszy Wigilii Zesłania Ducha Świętego,

nowe zakończenia Mszy św., nowa modlitwa nad darami na święto narodzenia Najśw. Maryi Panny (8 września), nowa modlitwa nad darami do tekstów wspólnych o Najśw. Maryi Pannie (Tempore „per annum” I.) oraz teksty na obchody liturgiczne wprowadzone do kalendarza ogólnego po wydaniu mszału w 2002 r. (Św. Pio z Pietrelciny, Św. Jan Diego i wspomnienie Najśw. Maryi Panny z Guadalupe).

3. Sympozjum liturgiczne w Łądzie n. Wartą

W dniu 17 października 2008 r. odbyło się w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie n. Wartą XXIV Sympozjum liturgiczne na temat „Rozumna Służba Boża”.

Otwarcia Sympozjum dokonał ks. dr Zenon Klawikowski, rektor WSDTS w Łądzie. Słowo wstępne wygłosił ks. lic. Zbigniew Adamiak (WSDTS Łąd).

Przed rozpoczęciem obrad została wręczona nagroda im. Ks. prof. Adama Duraka. W kategorii: praca magisterska, licencjacka lub doktorska nagrodę otrzymał ks. dr Maciej Maciukiewicz za pracę doktorską pt. *La Chiesa come comunione dei santi. Per una teologia della „Communio Sanctorum” a partire dai pontificali e rituali romani dopo il Concilio Vaticano II. (Kościół jako wspólnota świętych. Teologia „Communio sanctorum” w rytuałach i pontyfikalach rzymskich po Soborze Watykańskim II)*, a w kategorii: publikacja nagrodę otrzymał ks. dr hab. Bogusław Migut za książkę pt. *Teologia liturgiczna szkoły rzymskiej*, Lublin 2007. Nagrody wręczył ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak (UKSW).

Po wręczeniu nagród referat na temat „Potrzeba prawa liturgicznego” wygłosił ks. prof. dr hab. Jacek Nowak (UKSW). Po przerwie na kawę miał miejsce drugi referat n.t. „Msza święta - między sacrum a profanum”. Wygłosił go ks. dr Jan Rusiecki (UKSW). Po referatach odbyła się dyskusja. W południe sprawowana była Eucharystia pod przewodnictwem ks. prof. dr hab. Henryka Stawniaka (UKSW).

Po obiedzie wygłoszone zostały kolejne dwa referaty. Na temat „Prace nad Dyrektoriem Służby Liturgicznej” mówił ks. dr Stanisław Szczepaniec (PAT Kraków), a na temat „Świadome uczestnictwo we Mszy w rycie trydenckim” – o. Marcin Kostka OSSPE. Po referatach odbyła się dyskusja, a po niej ks. dr Jan Rusiecki dokonał podsumowania obrad.

4. Latinoamerykański Kongres Pobożności Ludowej

W dniach 16 do 18 października 2008 r. odbył się w hiszpańskim mieście Valladolid Latinoamerykański Kongres Pobożności Ludowej, którego tematem był Wielki Tydzień.

Kongres zorganizowało Augustiańskie Studium Teologiczne oraz Centrum Antropologii Stosowanej. Zaadresowany był do wszystkich, których interesuje pobożność ludowa i hiszpańska kultura, szczególnie zaś do antropologów, teologów i socjologów. Jego celem była wymiana doświadczeń oraz ułatwienie badań prowadzonych w tej dziedzinie. Uczestnicy kongresu zajęli się elementami przedchrześcijańskimi w Wielkim Tygodniu, synkretyzmem oraz dziedzictwem artystycznym związanym z Wielkim Tygodniem.

Obrady otworzył kard. Carlos Amigo z Sewilli, który mówił o terażniejszości i przyszłości pobożności ludowej. Inne tematy to m.in. „Wielki Tydzień w Andaluzji

objawem synkretyzmu religijnego?”, „Obrzędy i zwyczaje Wielkiego Tygodnia na Filipinach” i „Hiszpańska pobożność ludowa”. Sporo miejsca poświęcono bractwom i ich roli w organizacji i przebiegu procesji wielkotygodniowych, tak charakterystycznych dla Hiszpanii.

5. Zagadnienia liturgiczne na jesiennym Zebraniu Plenarnym Episkopatu Niemiec w 2008 r.

W dniach 22-25 września 2008 r. odbyło się w Fuldzie jesienne zebranie plenarne Episkopatu Niemiec, w czasie którego poruszono szereg zagadnień liturgicznych.

Poinformowano na tym zebraniu o wynikach ankiety na temat nadzwyczajnej formy Mszy św. w niemieckich diecezjach. W sierpniu 2008 r. Sekretariat Konferencji Biskupów przeprowadził ankietę na temat częstotliwości i rozszerzania się nadzwyczajnej formy Mszy św. Liczba miejsc, w których takie Msze są sprawowane potroiła się od 2006 r. i obejmuje 98 miejsc (2006: 31 miejsc). Liczba księży, którzy stoją do dyspozycji jako celebransi w tym samym czasie prawie się podwoiła z 78 na 145. Największy przyrost jest tu do zauważenia wśród księży diecezjalnych (2006: 46, 2008: 101).

Podano informację, że prawdopodobnie na początku adwentu 2009 r. ukaże się w krajach języka niemieckiego na nowo opracowana część rytuału zawierająca obrzędy pogrzebu. Nowe opracowanie okazało się konieczne ze względu na doświadczenia pastoralne od ukazania się wydania z 1972/1973 r. Celem dobrego wprowadzenia tej części rytuału ukazały się odpowiednie materiały pomocnicze.

Zebranie Plenarne przyjęło niemiecki przekład części rytuału zawierającej Egzorcyzmy i inne modlitwy błagalne (*De Exorcismis et Supplicationibus quibusdam* z 1999 r.). Po recognitio Kongregacji księga ta zostanie opublikowana w serii niemieckich ksiąg liturgicznych. Opublikowanie ma zostać poprzedzone wyjaśniającymi opracowaniami, które mają pomóc w lepszym zrozumieniu tekstu. Ma się ono ukazać wiosną 2009 r.

Przed czterema miesiącami zakończyła się kolejna faza prac nad nowym wspólnym modlitewnikiem i śpiewnikiem. W czasie od Adwentu 2007 do Zesłania Ducha Świętego 2008 w 190 wybranych reprezentatywnych parafiach niemieckojęzycznych diecezji zostało przetestowane próbne wydanie śpiewnika „Gotteslob”. Ponad 15.000 osób wypowiedziało się na temat tego opracowania.

Biskupi zebrani w Fuldzie przygotowali odpowiedź na pytanie Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów dotyczące możliwości przeniesienia znaku pokoju przed przygotowaniem darów ofiarnych zamiast przed Komunią św. Opowiedzieli się oni za zachowaniem aktualnego miejsca przekazywania znaku pokoju.

6. Symposium na temat „Summorum Pontificum”

W dniach 16-18 września 2008 r. z okazji pierwszej rocznicy wejścia w życie Motu proprio „Summorum Pontificum” Stowarzyszenie „Giovani e Tradizione” (Młodzież i tradycja) pod patronatem Papieskiej Komisji „Ecclesia Dei” zorganizowało sympozjum na temat: „Summorum Pontificum: duchowe bogactwo dla całego Kościoła – Rok później”. Symposium zakończyło się uroczystą Mszą św. w kościele

rzymskiej parafii personalnej nadzwyczajnego rytu „Santissima Trinità dei Pellegrini“.

W pierwszym dniu obrad przemawiał wiceprezydent Komisji „Ecclesia Dei“, ks. prałat Camille Perl. Podkreślał on, że szereg konferencji episkopatów przez swe postanowienia utrudniło wprowadzenie w życie postanowień Motu proprio, a wielu przelożonych zakonnych zakazało swym prezbiterom odprawianie Mszy według staro-rytu. Młodszy prezbiterzy często nie potrafią sprawować Mszy św. według formy nadzwyczajnej. Część duchowieństwa uważa, że stary obrzęd jest przestarzały.

Gościem sympozjum był prezydent Komisji „Ecclesia Dei“, kard. Darío Castrillón Hoyos. Poinformował on, że kierowana przez niego Komisja przygotowała szczegółowe wskazania dotyczące tego, jak wprowadzać Motu proprio w życie. Dokument ten czeka na akceptację przez Papieża.

Historyk Roberto de Mattei, profesor współczesnej historii Uniwersytetu w Cassino i koordynator studiów historycznych na „Europejskim Uniwersytecie Rzymskim“, mówił o relacji staro-rytu do dzisiejszej problematyki sekularyzacji i o tym, jak Europa została uformowana przez liturgię rzymską.

Liturgia była miejscem tradycji i miejscem wiary. Zdaniem de Mattei, wprowadzenie antycznego rytu daje możliwość powstrzymania procesu sekularyzacji.

W podobny sposób mówił Nicola Bux, konsultor Kongregacji Nauki Wiary. Zaznaczył on, że nie chodzi tu o przeciwstawienie „staro-rytu“ i „nowego“, lecz o właściwe spojrzenie na sens tradycji. Najwyższa forma udziału wiernych w liturgii polega dziś tak, jak za papieża Piusa XII, na tym, że składają oni razem w kapłanem eucharystyczną Ofiarę, przy czym oddają siebie samych jako dar ofiarny.

7. Sprawozdanie ze zjazdu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (Licheń 11-13 IX 2007 r.)

W dniach 9-11 września br. w Licheniu odbył się coroczny zjazd członków Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (SPMK). Spotkanie rozpoczęło się śpiewem hymnu *Veni Creator* oraz Nieszporami o Najświętszej Maryi Pannie, którym przewodniczył Prezes honorowy Stowarzyszenia ks. prof. dr hab. Ireneusz Pawlak. Jak co roku liturgia sprawowana we wspólnocie uczestników wytyczała rytm spotkania. W drugim dniu centrum obrad stanowiąca Eucharystia sprawowana pod przewodnictwem biskupa włocławskiego Wiesława Meringa w licheńskiej bazylice. Natomiast obrady w dniu trzecim wieńczyła Eucharystia sprawowana w kościele św. Doroty pod przewodnictwem biskupa legnickiego Stefana Cichego, przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Ks. Biskup interesując się żywo tematyką obrad muzyków kościelnych, od wielu lat uczestniczy w zjazdach SPMK. Wśród śpiewów wykonywanych podczas tych celebracji znalazła się Msza ks. A. Chlondowskiego oraz Msza Pielgrzymów ks. K. Mrowca i ks. I. Pawlaka. Uczestnicy zjazdu korzystali z materiałów nutowych zamieszczonych w Informatorze Zjazdu, zredagowanym przez ks. A. Reginka i ks. S. Garnczarskiego.

Tematyka zjazdu koncentrowała się wokół modeli kształcenia muzyków kościelnych w kontekście aktualnych struktur szkolnictwa muzycznego w Polsce. Obrady były kontynuacją prac podjętych w ubiegłych latach. W pierwszym dniu podczas sesji

popołudniowej ks. dr Grzegorz Poźniak z Opola zaprezentował projekt ogólnopolskiego *Regulaminu muzyków kościelnych*, natomiast dyskusji końcowej nad nim przewodniczył ks. prof. Andrzej Zając z Tarnowa. Oprócz kilku poprawek tekstowych uchwalono, iż tytuł tego dokumentu będzie brzmiał: *Normy ogólne dla muzyków kościelnych posługujących w diecezjach polskich*. W dniu następnym po jednogłośnie zatwierdzeniu dokumentu przez Walne Zgromadzenie postanowiono skierować go do Konferencji Episkopatu Polski z prośbą o zatwierdzenie.

W drugim dniu obrad podczas sesji przedpołudniowej, której przewodniczył ks. prof. Andrzej Filaber z Warszawy, zaprezentowane zostały programy kształcenia muzyków kościelnych w Polsce na poziomie akademickim: dr hab. Marta Kierska-Witczak przedstawiła *Zarys programu kształcenia muzyków kościelnych na Wydziale Edukacji Muzycznej AM we Wrocławiu*; ks. dr hab. Robert Kaczorowski ukazał *Założenia programowe specjalności muzyka kościelna w Akademii Muzycznej na przykładzie Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Rytmiki w Akademii Muzycznej w Gdańsku*; dr hab. Czesław Grajewski z Warszawy – *Kształcenie muzyków kościelnych w środowiskach uniwersyteckich na przykładzie UKSW*; ks. dr Piotr Paćkowski – *Kształcenie muzyków kościelnych w środowiskach uniwersyteckich na przykładzie KUL* oraz ks. dr Robert Tyrała – *Nowa forma kształcenia, realizowana w ramach odrębnego kierunku Muzyka kościelna, w Międzywydziałowym Instytucie Muzyki Kościelnej w Krakowie*. Dyskusję na temat ogłoszonych komunikatów prowadził ks. dr Stanisław Garnczarski. W czasie sesji popołudniowej, której przewodniczył ks. prałat Zbigniew Szygenda z Włocławka, zostały zaprezentowane minima programowe, funkcjonujące w ramach diecezjalnych form kształcenia organistów. W zastępstwie dr Marioli Brzoski z Gliwic, ks. dr Franciszek Koenig przedstawił *Program kształcenia w diecezji gliwickiej*, natomiast *Ścieżkę programową dla muzyków kościelnych w ramach szkół muzycznych II stopnia* zaprezentował ks. dr Wiesław Hudek z Katowic. Przedstawione minima programowe zatwierdzono jednogłośnie.

W dalszej części spotkania ks. dr Stanisław Garnczarski – Sekretarz SPMK – zaprezentował nazwiska i miejsce zamieszkania 11 kandydatów na członków Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych. Walne zgromadzenie opierając się na wcześniej podjętej decyzji Komisji Kwalifikacyjnej opiniującej pozytywnie sylwetki zgłoszonych kandydatów, przegłosowało jednogłośnie ich przyjęcie na członków SPMK. Następnie ks. dr hab. Antoni Reginek – Prezes SPMK, zapowiedział przyszłoroczny zjazd Stowarzyszenia Muzyków w Pelplinie w terminie wrześniowym. Tematyka zaś dotyczyć będzie muzyki instrumentalnej w przestrzeni sakralnej. Koncepcja szczegółowa zostanie opracowana i zatwierdzona podczas spotkania członków Zarządu SPMK, które będzie miało miejsce 22 stycznia 2009 r. w Katowicach. W ramach końcowych ogłoszeń ks. prof. A. Zając z Tarnowa zapowiedział V Krajowy Kongres „Pueri cantores” w Nowym Sączu w dniach 11-14 września br., dr hab. Marta Kierska-Witczak z Wrocławia zaprosiła chętnych do wzięcia udziału w sympozjum i warsztatach muzycznych „Organowy akompaniament liturgiczny” we Wrocławiu w dniach 7-8 listopada br. oraz ks. dr Piotr Dębski z Legnicy zaprosił na inaugurację i poświęcenie odrestaurowanych organów oraz sympozjum do Krzeszowa w dniach 12-14 października br.

W godzinach wieczornych drugiego dnia spotkania uczestnicy zjazdu wysłuchali recitalu organowego w wykonaniu prof. Andrzeja Chorościńskiego z Warszawy. Na program złożyły się m.in. *Chorały schüblerowskie*; *Final z I Symfonii* A. Guilmana oraz ilustracja muzyczna (*Nokturny, Etiudy Chopina*) do tekstów z *Psalterza* Karola Wojtyły w recytacji Michała Chorościńskiego. Przedpołudnie trzeciego dnia obrad wypełniła prezentacja wielkich, 157 głosowych, organów wybudowanych w licheńskiej bazylice przez Firmę Zych z Wołomina. Prezentację poprowadził prof. Andrzej Chorościński, który jest autorem dyspozycji głosowej tego instrumentu. Ukazał on walory estetyczne i brzmieniowe licheńskich organów, a pomagał mu w tym zasiadając za kontuarem organów i wykonując fragmenty ilustracji muzycznych - Łukasz Mosur - student Akademii Muzycznej w Warszawie.

Zjazd zakończył uroczysty obiad, w czasie którego ks. dr hab. Antoni Reginek – prezes SPMK - wyraził wdzięczność: ks. prałatowi Zbigniewowi Szygendzie i ks. dr. Januszowi Drewniakowi z diecezji włocławskiej oraz Księżom Marianom – Kustoszołom sanktuarium licheńskiego za gościnne przyjęcie w Domu Pielgrzyma „Arka”, Prezesowi honorowemu ks. prof. dr. hab. Ireneuszowi Pawlakowi za wsparcie merytoryczne Zjazdu, Sekretarzowi SPMK - ks. dr. Stanisławowi Garnczarskiemu za pomoc w przeprowadzeniu obrad, ks. dr. G. Poźniakowi za przygotowanie projektu Regulaminu muzyków kościelnych, mgr lic. Janowi Gładyszowi za przygotowanie liturgii i prowadzenie śpiewu oraz wszystkim referentom i uczestnikom za aktywną postawę i udział w pracach Walnego Zgromadzenia SPMK. Wszyscy zgromadzeni na zjeździe gromkimi brawami wyrazili swoje uznanie i wdzięczność dla Prezesa SPMK ks. Antoniego Reginka, za jego konstruktywne i pełne oddania przewodniczenie inicjatywom i działaniom Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych.

Jak co roku wypada wyrazić nadzieję, iż te działania SPMK zaowocują podniesieniem poziomu muzyki i śpiewów w naszych świątyniach. Ad maiorem Dei gloriam!

Ks. dr Stanisław Garnczarski
(Sekretarz Zarządu SPMK)

8. Spotkanie wykładowców liturgiki w Legnicy i Krzeszowie

W dniach 8-10 września 2008 r. odbyło się XLIV Spotkanie Wykładowców Liturgiki w Wydziałach Teologicznych i Wyższych Seminariach Duchownych. Miejscem spotkania były Legnica – Borowice k. Karpacza – Krzeszów – Legnica. Tematem wiodącym było: Liturgiczna posługa biskupa.

W poniedziałek, dnia 8 września uczestnicy spotkali się po Modlitwie w ciągu dnia w auli WSD w Legnicy i tam wysłuchali wykładu: *Autoritas episcopi w liturgii*, który wygłosił ks. prof. dr hab. B. Nadolski (Poznań) i komunikatu *Analiza formularza mszalnego święceń biskupich* wygłoszonego przez ks. dr D. Kwiatkowskiego z UMK. O godz. 12⁰⁰ księża koncelebrowali Eucharystię w katedrze legnickiej pod przewodnictwem bpa Stefana Cichego, po czym zwiedzili kościół mariacki i kaplicę zamkową. Po obiedzie w Centrum Spotkań im. Jana Pawła II w auli synodalnej miał miejsce wykład: *Biskup – Pasterz diecezji w świetle „Obrzędu poświęcenia ołtarza i kościoła”*. Wygłosił go ks. dr hab. S. Araszczuk (PWT, Legnica). Następnie nastąpiło

wręczenie Ksiąg pamiątkowych bp. Stefanowi Cichemu. Księgi te zaprezentowali: ks. prof. dr hab. H. J. Sobeczko (UO) i ks. dr hab. Cz. Krakowiak, prof. KUL.

Kolejnym punktem programu było nawiedzenie sanktuarium św. Jadwigi Śląskiej w Legnickim Polu, gdzie po zwiedzeniu Muzeum bitwy pod Legnicą i sanktuarium odmówiono Nieszpory. Następnie autokarami przejechano do OWK „Hottur” w Borowicach k. Karpacza. Tam uczestnicy spożyli kolację i uczestniczyli w wieczornym spotkaniu organizacyjnym.

We wtorek, dnia 9 września po śniadaniu udano się autokarami z wizytą do Parku Miniatur w Kowarach, gdzie podziwiano miniatury 32 obiektów sakralnych i świeckich Dolnego Śląska.

Dalszy ciąg obrad miał miejsce w Krzeszowie w Opactwie ss. Benedyktynek. Tu w odnowionej średniowiecznej sali wysłuchano wykładu: *Rola ceremoniarza biskupiego w katedrze i w diecezji* wygłoszonego przez ks. dr hab. J. Miazka (prof. UKSW – PWT z Warszawy), a następnie dwóch komunikatów: *Teologia liturgiczna czy teologia liturgii?* (ks. dr hab. B. Migut – KUL) i *Człowiek w misterium liturgii wg R. Guardiniego* (ks. dr hab. M. Worbs – UO).

W południe miała miejsce Eucharystia w bazylice krzeszowskiej pod przewodnictwem bpa dra Stefana Cichego.

Po obiedzie i krótkiej przerwie uczestnicy odmówili w kościele św. Józefa Modlitwę w ciągu dnia, a po niej zwiedzali opactwo.

Po zwiedzeniu opactwa wysłuchano kolejnych komunikatów: *Rewaloryzacja roli paschału w odnowionej liturgii* (ks. dr hab. K. Lijka – UAM Poznań), *Geneza i rozwój śląskiego kalendarza liturgicznego świętych* (ks. dr hab. E. Mateja – UO) i *Pozamszalny kult Eucharystii w odnowionej liturgii* (ks. dr R. Pierskała – UO). Po dyskusji i podsumowaniu spotkania nastąpiła celebracja Nieszporów w bazylice krzeszowskiej, a po niej wyjazd do Borowic na kolację i wieczorne spotkanie.

W środę, dnia 10 września po śniadaniu uczestnicy spotkania w drodze do Legnicy złożyli wizytę w świątyni „Wang” w Karpaczu Górnym, nawiedzili sanktuarium Krzyża Świętego w Jeleniej Górze i złożyli wizytę w Kościele Pokoju w Jaworze.

Spotkanie zakończyło się w Legnicy Eucharystią w kaplicy WSD i obiadem w rektorzu seminaryjnym.

9. Pierwszy Azjatycki Kongres Liturgiczny

W dniach 16-21 września 2008 r. w Uswatakeiyawa, nadmorskim mieście około 30 kilometrów od stolicy Kolombo na Sri Lance odbył się pierwszy kongres liturgiczny w Azji. Jego tematem było „Liturgia jako spojrzenie nieba na ziemię” („Liturgy as Glimpse of Heaven on Earth”. Zorganizowała go Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. W kongresie wzięło udział 55 delegatów z 19 krajów azjatyckich. Każdy kraj przedstawił sprawozdanie z własnej Krajowej Komisji liturgicznej. Spotkaniu przewodniczył nigeryjski kardynał Francis Arinze, prefekt Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów wraz z sekretarzem tej Kongregacji, abp. Albertem Malcolm Ranjith, pochodzącym z diecezji Kurunegala w Sri Lance. Obrady zainauguował arcybiskup Colombo, Oswald Gomis. Kongres ten był drugim tego rodzaju spotkaniem po kongresie, który odbył się w Ghanie w Afryce.

10. Liturgiczne nowości wydawnicze

Księgi liturgiczne:

Missale Romanum ex decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum Ioannis Pauli Pp. II cura recognitum, editio typica tertia, reimpressio emendata, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2008.

Caeremoniale episcoporum, editio typica, reimpressio emendata, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2008, ISBN 978-88-2094-217-5.

Książki:

Ks. Marek Starowieyski, *Adwent. Rozważania*, Wydawnictwo Petrus, Kraków 209, ISBN 978-83-61533-32-0.

Ks. Piotr Towarek, *Egzorcyzm. Historia, liturgia, teologia*, Studio Poligrafii Komputerowej „SQL” s. c., Olsztyn 2008, ISBN 978-83-88125-58-4.

Praca zbiorowa pod red. ks. Waldemara Irka i ks. Pawła Cembrowicza, *Eucharystia – tradycja czy terażniejszość*, Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, Wrocław 2008, ISBN 978-83-7454-101-5.

Bp Damian Zimoń, *Uczestnictwo wiernych we Mszy świętej na ziemiach polskich w XIX wieku w świetle modlitewników i podręczników liturgicznych. Studium historyczno-liturgiczne*, Wydawnictwo Księgarni św. Jacka, Katowice 2008, ISBN 978-83-7030-653-3.

Monika Nowak PDDM, *Sekwencje mszlane w języku polskim po Soborze Watykańskim II*, Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2008, ISBN 978-83-7270-599-2

Ks. Rudolf Pierskała, *Pozamszalny kult Chrystusa w Eucharystii w posoborowej reformie liturgicznej* (Seria: Opolska Bibliotek Teologiczna). Wydawnictwo św. Krzyża, Opole 2008, ISBN 978-83-60244-77-7.

Roczniki Teologiczne. Liturgika. Księga pamiątkowa ku czci biskupa doktora Stefana Cichego. Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Lublin 2008. ISBN 1233-1457.

Mirabile laudis canticum. Liturgia Godzin: dzieje i teologia. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu biskupowi Stefanowi Cichemu Biskupowi Legnickiemu, Przewodniczącemu Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski (Seria: Opolska Biblioteka Teologiczna). Redakcja ks. Helmut Jan Sobeczko, Wydawnictwo św. Krzyża, Opole 2008, ISBN 978-83-60244-83-8. ISBN 978-83-7342-174-5.

Maurizio Barba, *La riforma conciliare dell'«Ordo Missae». Il percorso storico-redazionale dei riti di ingresso, di offertorio e di comunione*. NUOVA EDIZIONE totalmente rivista, ampiamente integrata e diffusamente aggiornata, CLV Roma 2008.

Aa.Vv., *Identità e missione del diacono. Per Ritus et preces.* (Iniziazione alla liturgia 12), CLV Roma 2008.

Daniele Sabaino, *Animazione e regia musicale delle celebrazioni. Note di metodo e di merito*, CLV Roma 2008.

Ks. Jerzy Stefański, *Odnova liturgii trwa.* Wybór artykułów, wprowadzenie oraz zestaw bibliografii opracował ks. Krzysztof Konecki, Włocławskie Wydawnictwo Diecezjalne, Włocławek 2008, ISBN 978-83-89865-41-0.

Ks. Zdzisław Janiec, *Z Jasnogórską Panią szlakiem nawiedzenia ku Chrystusowi*, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu 2008, ISBN 978-83-257-0043-0.

Ks. Piotr Łabuda, *Dziewięć spotkań ze św. Pawłem*, Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej, Tarnów 2008, ISBN 978-83-733263-4-7.

Ks. Bogusław Nadolski, *Św. Paweł – Wielki Apostoł*, Wydawnictwo Petrus, Kraków 2008, ISBN 978-83-61533-00-9.

Ks. Bogusław Nadolski, *Ambona. Historia, znaczenie, symbolika*, Wydawnictwo Petrus, Kraków 2008, ISBN 978-83-927267-2-2.

Introibo ad altare Dei. Księdzu Profesorowi Stefanowi Koperkowi CR z okazji 70-lecia urodzin i 45-lecia kapłaństwa, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Kraków 2008, ISBN 978-83-7438-161-1.

Ks. Mateusz Matuszewski, *Promieniowanie polskiego Loretto. Kult Matki Bożej Loretańskiej na terenie diecezji warszawsko-praskiej*, Wydawnictwo Sióstr Loretanek, Warszawa 2008, ISBN 978-83-7257-331-5.

Chrzest w życiu i misji Kościoła (III). Materiały z piątego Sympozjum liturgicznego diecezji siedleckiej, Siedlce, 20 października 2007, Redakcja Irena Chłopkowska, Wydawnictwo Sióstr Loretanek, Warszawa- Siedlce 2008, ISBN 978-83-7257-318-6.

Pierre Miquel, *La liturgia un'opera d'arte. L'opera di Dio celebrata dal suo popolo*, Editore Qiqajon, ISBN 978-88-82272-548, maj 2008.

Cesare Giraud, *Ascolta, Israele! Ascoltaci, Signore! - Teologia e Spiritualità della Liturgia della Parola*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2008, ISBN 978-88-20980-641.

Sandro Carotta, *L'ascolto della Parola – Come l'uomo risponde al rivelarsi di Dio*, Edizioni Messaggero, Padova 2008, ISBN 978-88-25021-004.

Franco Manzi, *La parola della festa – Commento alle letture del nuovo Lezionario ambrosiano - anno B/I*, Editore Ancora, Roma 2008, ISBN 978-88-51405-991.

Claudio Magnoli, *Piccola guida al nuovo Lezionario ambrosiano*, Editore Ancora, Roma 2008, ISBN 978-88-51405-946.

Ars celebrandi. Guida pastorale per un'arte del celebrare, Editore Qiqajon, Magnano 2008, ISBN 978-88-82272-593.

Michel Gitton, *Iniziazione alla liturgia Romana*, Editore Qiqajon, Magnano 2008, ISBN 978-88-82272-609.

Pierre Miquel, *La liturgia un'opera d'arte. L'opera di Dio celebrata dal suo popolo*, Editore Qiqajon, Magnano 2008, ISBN 978-88-82272-548.

Sara Piccolo Paci, *Storia delle vesti liturgiche*, Editore Ancora, Roma 2008, ISBN 978-88-51405-175.

Denise-Jeanne Rolland, *I fiori e la parola. La bellezza dell'arte floreale come comunicazione nella liturgia*, Editore Elledici, Torino 2008, ISBN 978-88-01036-312.

Alexander Saberschinsky, *La liturgia, fede celebrata. Introduzione allo studio della liturgia*, Queriniana Edizioni, Brescia 2008, ISBN 978-88-39921-833.

Renato De Zan, *I molteplici tesori dell'unica parola. Introduzione al Lezionario e alla lettura liturgica della Bibbia*, Edizioni Messaggero, Padova 2008, ISBN 978-88-25017-687.

Paul De Clerck, *Liturgia viva*, Editore Qiqajon, Magnano 2008, ISBN 978-88-82272-531.

Henry Mottu, *Il gesto e la parola*, Editore Qiqajon, Magnano 2007, ISBN 978-88-82272-449.